

Una justícia necessitada de reformes importants

Durant aquests darrers dies hem estat testimonis d'una situació molt poc adequada per a la imatge d'independència i la credibilitat del poder judicial a Espanya.

D'una banda, la manera com la sala tercera del Tribunal Suprem ha decidit sobre una matèria de transcendència social (l'abonament de l'impost que s'ha de pagar com a conseqüència de l'atorgament d'una hipoteca); amb canvis de criteri –no explicats de forma raonable–, baralles internes amb situacions límit en un tribunal i decisions contradictòries massa allunyades d'una discussió jurídica. En suma, un cúmul de despropòsits per a la imatge de la justícia de les quals –i això és el pitjor– sembla que ningú hagi de donar explicacions ni retre comptes davant la societat.

De l'altra, les informacions que en les darreres setmanes han transcendit a l'opinió pública en relació amb la renovació de la presidència del Consell General del Poder Judicial, que és, ni més ni menys, l'òrgan de govern del poder judicial a Espanya.

La seguretat jurídica que han d'oferir les sentències d'un tribunal i la credibilitat d'un poder públic tan important com és el judicial no s'ho mereixen. Encara menys els ciutadans que esperen un judici just, o els mateixos jutges que treballen dia rere dia per resoldre els problemes de la gent amb un volum de procediments que impedeix gaudir d'una justícia plenament eficaç.

El govern del poder judicial ha d'exercir les seves funcions amb transparència i credibilitat, ja que la institució com a tal (el poder judicial) ha de funcionar d'acord amb els paràmetres propis d'una societat democràtica: pluralisme, respecte, transparència i rendició de comptes.

Necessitem que l'elecció del president i dels altres membres del Consell General del Poder Judicial no sigui un procés mancat de transparència i –encara menys– aparentment imposat.

De nou, cal recordar que l'elecció del president pertoca als vocals d'aquest òrgan de govern, que són els que tenen i han de tenir la darrera paraula. En democràcia, el respecte als procediments legals en l'elecció de càrrecs tan importants com aquest no és una mera qüestió de formes, sinó de principis: en aquest cas, el de respecte a la llei com a expressió d'un mecanisme d'elecció independent del màxim representant del poder judicial que, alhora, passa a ser el president del Tribunal Suprem. El que ha succeït no és un problema de la llei aplicable, sinó de la manera com s'ha pretès aplicar. S'ha de destacar que en aquesta matèria s'està reformant la llei orgànica del poder judicial de manera correcta, fent que en l'òrgan de govern dels jutges hi participin més tots els vocals electes i

M. EUGÈNIA GAY

DEGANA DEL COL·LEGI DE L'ADVOCACIA DE BARCELONA

que s'allunyi dels presidencialismes. Així mateix, és convenient recordar que els vocals són escollits pels diputats i senadors, com a representants que són de la ciutadania i, per això, la seva elecció els dota de legitimitat democràtica. Si la justícia emana del poble, tal com indica l'article 117 de la Constitució espanyola, els seus representants haurien d'escollir-los el poble. I així ha de ser en la mesura que els candidats a aquesta elecció són persones proposades per les associacions dels jutges i també s'hi poden presentar persones independents alienes a aquestes associacions.

En aquest sentit cal tenir en compte que la reforma que s'està tramitant incideix en un problema important que s'ha posat de manifest en aquests darrers anys: el de la manca de transparència i de respecte al principi d'igualtat en la selecció de les persones que es presenten com a candidates a les places de nomenament discrecional en la carrera judicial: presidències de les Audiències (Provincials i Nacional), dels Tribunals Superiors de Justícia, etc. Aquesta situació ha portat, entre d'altres conseqüències, a una presència de dones en aquestes places purament testimonial, per no dir exòtica: en 206 anys no hi ha hagut una sola dona que hagi estat presidenta del Tribunal Suprem. Només un 14% dels membres d'aquest tribunal són dones, en radical contradicció amb la seva majoritària presència dins la carrera judicial (més del 53%).

En tot cas, la composició a Espanya del Consell General del Poder Judicial, segons el meu criteri, hauria d'incorporar de manera més explícita com a vocals, o mitjançant la descentralització en el territori en òrgans propis –com podrien ser els Consells de Justícia–, els agents i col·lectius implicats en el servei públic de la justícia que no formen part de la seva estructura (advocats, procuradors, pèrits, intèrprets, traductors i associacions de consumidors, sindicats, organitzacions empresarials, etc.) Només si entenem que la justícia és

cosa de tots i totes podrem plantejar-nos solucions de consens i implicarem el conjunt de la societat per aconseguir-les.

La concentració de poders és contrària als principis i fonaments de la democràcia. Cal garantir i assegurar el sistema d'equilibris i contrapesos, adaptant-los a la nostra configuració social i, per tant, obrint-lo a altres col·lectius que tenen un pes efectiu.

El problema de la justícia espanyola no és la forma d'elecció dels membres d'aquest Consell. El que cal és establir un pla pluriennal que desplegui un programa planificat i continuat en el temps d'inversions i d'actuacions que doti dels mitjans personals i materials necessaris, però també cal –i de forma molt substancial– una reorganització de la seva estructura (criteris de col·legiació entre jutges i magistrats a l'hora de resoldre els expedients judicials i, alhora, d'especialització en tots els ordres jurisdiccionals; agilització de les tramitacions i comunicacions, implementació efectiva de les TIC). Caldria també repensar una reordenació dels partits judicials del segle XIX (que són les actuals demarcacions judicials) a la nova realitat del segle XXI, tenint present els serveis públics de les diferents administracions implicades (policia, serveis socials, atenció a les víctimes, etc.), els mitjans de transport i la realitat demogràfica, sense oblidar la necessitat de garantir la proximitat de la justícia a la ciutadania.

La manca de tot això ens ha portat a situacions com les que patim: col·lapse en la tramitació de molts procediments, en perjudici d'una autèntica tutela judicial efectiva.

Els casos més dramàtics són els que deriven de reclamacions contra les clàusules imposades per les entitats bancàries en les hipoteques: 305.437 reclamacions des de l'1 de juny del 2017 han provocat que s'hagi d'esperar quasi 3 anys per obtenir sentència. Només es resolen el 23,3% d'aquest tipus de demandes (un 12,7% a Catalunya), que, per cert, són favorables a les peticions dels consumidors en un 97,1% dels casos. Això també demostra que la solució judicial no és necessàriament la més oportuna per a aquests casos: caldria implementar decididament i de forma urgent sistemes de resolució alternativa de litigis per a aquestes reclamacions, com ara la mediació.

Així mateix altres temes que han esdevingut mediàtics i que afecten persones rellevants posen en evidència aquest retard i generen una inseguretat que obliga a plantejar-se de manera seriosa quins han de ser els temps en la justícia.

Tot un repte per als membres del Consell General del Poder Judicial, però també per a tots els altres poders públics. Només amb l'esforç de tothom podem construir una justícia més avançada, ràpida i eficient.

L'elecció del president i dels altres membres del CGPJ no ha de ser un procés mancat de transparència i aparentment imposat

Una justícia necessitada de reformes importants

Hem estat testimonis d'una situació poc adequada per a la credibilitat del Poder Judicial a Espanya

8 min. 07/12/2018 19:59

M. EUGÈNIA GAY (/FIRMES/M-_EUGENIA_GAY/)

21

Comparteix

Durant aquests darrers dies hem estat testimonis d'una situació molt poc adequada per a la imatge d'independència i la credibilitat del poder judicial a Espanya.

D'una banda, la manera com la sala tercera del Tribunal Suprem ha decidit sobre una matèria de transcendència social (l'abonament de l'impost que s'ha de pagar com a conseqüència de l'atorgament d'una hipoteca): amb canvis de criteri -no explicats de forma raonable-, baralles internes amb situacions límit en un tribunal i decisions contradictòries massa allunyades d'una discussió jurídica. En suma, un cúmul de despropòsits per a la imatge de la justícia de les quals -i això és el pitjor- sembla que ningú hagi de donar explicacions ni retre comptes davant la societat.

De l'altra, les informacions que en les darreres setmanes han transcendit a l'opinió pública en relació amb la renovació de la presidència del Consell General del Poder Judicial, que és, ni més ni menys, l'òrgan de govern del poder judicial a Espanya.

La seguretat jurídica que han d'oferir les sentències d'un tribunal i la credibilitat d'un poder públic tan important com és el judicial no s'ho mereixen. Encara menys els ciutadans que esperen un judici just, o els mateixos jutges que treballen dia rere dia per resoldre els problemes de la gent amb un volum de procediments que impedeix gaudir d'una justícia plenament eficaç.

En democràcia, el respecte als procediments legals en l'elecció de càrrecs importants no és una mera qüestió de formes, sinó de principis

El govern del poder judicial ha d'exercir les seves funcions amb transparència i credibilitat, ja que la institució com a tal (el poder judicial) ha de funcionar d'acord amb els paràmetres propis d'una societat democràtica: pluralisme, respecte, transparència i rendició de comptes.

Necessitem que l'elecció del president i dels altres membres del Consell General del Poder Judicial no sigui un procés mancat de transparència i -encara menys- aparentment imposat.

De nou, cal recordar que l'elecció del president pertoca als vocals d'aquest òrgan de govern, que són els que tenen i han de tenir la darrera paraula. En democràcia, el respecte als procediments legals en l'elecció de càrrecs tan importants com aquest no és una mera qüestió de formes, sinó de principis: en aquest cas, el de respecte a la llei com a expressió d'un mecanisme d'elecció independent del màxim representant del poder judicial que, alhora, passa a ser el president del Tribunal Suprem. El que ha succeït no és un problema de la llei aplicable, sinó de la manera com s'ha pretès aplicar. S'ha de destacar que en aquesta matèria s'està reformant la llei orgànica del poder judicial de manera correcta, fent que en l'òrgan de govern dels jutges hi participin més tots els vocals electes i que s'allunyi dels presidencialismes. Així mateix, és convenient recordar que els vocals són escollits pels diputats i senadors, com a representants que són de la ciutadania i, per això, la seva elecció els dota de legitimitat democràtica. Si la justícia emana del poble, tal com indica l'article 117 de la Constitució espanyola, els seus representants haurien d'escollir-los el poble. I així ha de ser en la mesura que els candidats a aquesta elecció són persones proposades per les associacions dels jutges i també s'hi poden presentar persones independents alienes a aquestes associacions.

En aquest sentit cal tenir en compte que la reforma que s'està tramitant incideix en un problema important que s'ha posat de manifest en aquests darrers anys: el de la manca de transparència i de respecte al principi d'igualtat en la selecció de les persones que es presenten com a candidates a les places de nomenament discrecional en la carrera judicial: presidències de les Audiències (Provincials i Nacional), dels Tribunals Superiors de Justícia, etc. Aquesta situació ha portat, entre d'altres conseqüències, a una presència de dones en aquestes places purament testimonial, per no dir exòtica: en 206 anys no hi ha hagut una sola dona que hagi estat presidenta del Tribunal Suprem. Només un 14% dels membres d'aquest tribunal són dones, en radical contradicció amb la seva majoritària presència dins la carrera judicial (més del 53%).

Als Estats Units (EUA) no passa desapercebut que existeixen dues casuístiques en l'elecció del poder judicial: d'una banda, l'elecció de jutges i magistrats dels diferents estats i que poden ser escollits per sistemes determinats en funció de cada estat: per mèrits, per elecció del governador, per elecció de l'assemblea legislativa o mitjançant eleccions democràtiques; i de l'altra, l'elecció dels jutges federals, que segons la Constitució dels EUA correspon al president un cop la seva proposta hagi estat aprovada pel Senat.

Mirem com funciona en alguns països del nostre entorn. A Itàlia, el Consiglio Superiore della Magistratura consta de vint-i-set membres, tres dels quals membres de ple dret (el president de la República, el primer president i el procurador general del Tribunal de Cassació) i dels vint-i-quatre restants vuit són escollits pel Parlament i setze pels mateixos magistrats.

En 206 anys no hi ha hagut una sola presidenta del Tribunal Suprem

A França, el Conseil Supérieur de la Magistrature està presidit pel president de la República i el seu vicepresident és el ministre de Justícia. Hi ha dues sales, la Sala de Judges i la Sala de Fiscals. De la Sala de Judges en formen part cinc jutges, un fiscal, un conseller d'estat designat pel Consell d'Estat, un advocat i tres persones de reconegut prestigi. Aquestes tres persones són escollides: una pel president de la República, una pel president de l'Assemblea Nacional i una pel president del Senat. La sala de fiscals té la mateixa composició que la de judges, però en lloc de ser 5 jutges són 5 fiscals.

En tot cas, la composició a Espanya del Consejo General del Poder Judicial, segons el meu criteri, hauria d'incorporar de manera més explícita com a vocals, o mitjançant la descentralització en el territori en òrgans propis -com podrien ser els Consells de Justícia-, als agents i col·lectius implicats en el servei públic de la justícia que no formen part de la seva estructura (advocats, procuradors, pèrits, intèrprets, traductors i associacions de consumidors, sindicats, organitzacions empresarials, etc.) Només si entenem que la justícia és cosa de tots i totes podem plantejar-nos solucions de consens i implicarem el conjunt de la societat per aconseguir-les.

La concentració de poders és contrària als principis i fonaments de la democràcia. Cal garantir i assegurar el sistema d'equilibris i contrapesos, adaptant-los a la nostra configuració social i, per tant, obrint-lo a altres col·lectius que tenen un pes efectiu.

El problema de la justícia espanyola no és la forma d'elecció dels membres d'aquest Consell. El que cal és establir un pla pluriennal que desplegui un programa planificat i continuat en el temps d'inversions i d'actuacions que doti dels mitjans personals i materials necessaris, però també cal -i de forma molt substancial- una reorganització de la seva estructura (criteris de col·legiació entre jutges i magistrats a l'hora de resoldre els expedients judicials i, alhora, d'especialització en tots els ordres jurisdiccionals; agilització de les tramitacions i comunicacions, implementació efectiva de les TIC). Caldria també repensar una reordenació dels partits judicials del segle XIX (que són les actuals demarcacions judicials) a la nova realitat del segle XXI, tenint present els serveis públics de les diferents administracions implicades (policia, serveis socials, atenció a les víctimes, etc.), els mitjans de transport i la realitat demogràfica, sense oblidar la necessitat de garantir la proximitat de la justícia a la ciutadania.

La manca de tot això ens ha portat a situacions com les que patim: col·lapse en la tramitació de molts procediments, en perjudici d'una autèntica tutela judicial efectiva.

Els casos més dramàtics són els que deriven de reclamacions contra les clàusules imposades per les entitats bancàries en les hipoteques: 305.437 reclamacions des de l'1 de juny del 2017 han provocat que s'hagi d'esperar quasi 3 anys per obtenir sentència. Només es resolen el 23,3% d'aquest tipus de demandes (un 12,7% a Catalunya), que, per cert, són favorables a les peticions dels consumidors en un 97,1% dels casos. Això també demostra que la solució judicial no és necessàriament la més oportuna per a aquests casos: caldria implementar decididament i de forma urgent sistemes de resolució alternativa de litigis per a aquestes reclamacions, com ara la mediació.

Així mateix altres temes que han esdevingut mediàtics i que afecten persones rellevants posen en evidència aquest retard i generen una inseguretat que obliga a plantejar-se de manera seriosa quina han de ser els temps en la justícia.

Tot un repte per als membres del Consell General del Poder Judicial, però també per a tots els altres poders públics. Només amb l'esforç de tothom podem construir una justícia més avançada, ràpida i eficient.

M. Eugènia Gay és degana del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

EL 155, EN VINYETES DE LA MÀ DELS DIBUIXANTS DE L'ARA

DESCARREGAR DOSSIER

ara.cat

(https://cta-service-cms2.hubspot.com/ctas/v2/public/cs/c/?cta_guid=89861c6e-93e4-4142-a13f-653a068f251d&placement_guid=e1dcef57-8d88-4421-899f-24de584d0411&portal_id=3465744&canon=https%3A%2F%2Fwww.ara.cat%2Fopinio%2Feugenia-gay-justicia-necessitada-reformes-importantes_0_2138786247.html&redirect_url=APefjpFggWMETrfY3NUQ0tU8Nc1zulobWxHj1_Emd_IPNCsJMr5JBM3ATspefujvFEsbte_Uo3W-pl1wG1oGHjFtiynfY5AIIIDhm5sngb5Xg8z0tcE-YOSuKX9XqaVqajuV0wjQ0wlp96IA2y5EFaQRzjC9wCgwP1leBYoQaqn18fvdnV82EdZq40REfjK5MEyU0j8watbFBA0Vp-o2-kB21605HJ2y-RI_FIQyi-7BUXDss5tnzRMA0t4c5CwHPQn7xUSlKp58foDTYuxodGVEjtnbzrevM7JqPh2KdVGAQSEv5LZQAEr-a0&click=de1e7e9e-419c-4e7d-849e-Qc15216b9fdb&hsutk=c7f15c7c36cda2d051ed9c4b2685aaf8&utm_referrer=https%3A%2F%2Facceso360.acceso.com%2Fcolegiadvocats%2Fces%2Findex.php%3Fcom%3Dtracking%26date%3D1544396400%26item%3D29%26mediaType%3D4&hstc=220574919.c7f15c7c36cda2d051ed9c4b2685aaf8)

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_7f7b49c7?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_7f7b49c7%3Fs%3Dt&via=ARAopinio&text=Una%2)